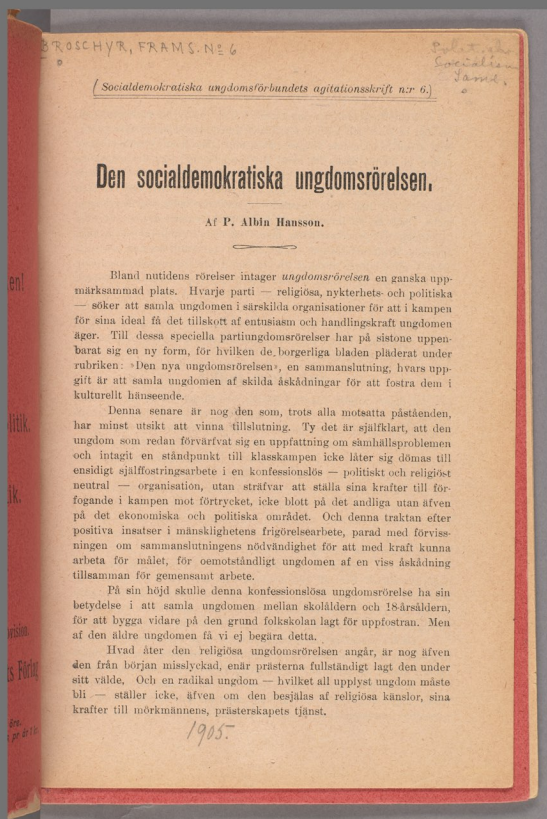

Hansson, Per Albin

Den socialdemokratiska ungdomsrörelsen /

Tryck // /

54 Ecz Broschyr, Frams. Socialdemokratiska ...

Tillkomstår 1905

Digitaliserad år 2021

National Library
of Sweden

(Socialdemokratiska ungdomsförbundets agitationsskrift n:r 6.)

Den socialdemokratiska ungdomsrörelsen.

Af P. Albin Hansson.

Bland nutidens rörelser intager *ungdomsrörelsen* en ganska uppmärksammas plats. Hvarje parti — religiösa, nykterhets- och politiska — söker att samla ungdomen i särskilda organisationer för att i kampen för sina ideal få det tillskott af entusiasm och handlingskraft ungdomen äger. Till dessa speciella partiungdomsrörelser har på sistone uppenbar sig en ny form, för hvilken de borgerliga bladen pläderat under rubriken: »Den nya ungdomsrörelsen», en sammanslutning, hvars uppgift är att samla ungdomen af skilda åskådningar för att fostra dem i kulturellt hänseende.

Denna senare är nog den som, trots alla motsatta påståenden, har minst utsikt att vinna tillslutning. Ty det är självklart, att den ungdom som redan förvärfvat sig en uppfattning om samhällsproblemen och intagit en ståndpunkt till klasskampen icke låter sig dömas till ensidigt själffostringsarbete i en konfessionslös — politiskt och religiöst neutral — organisation, utan sträfvär att ställa sina krafter till förfogande i kampen mot förtrycket, icke blott på det andliga utan äfven på det ekonomiska och politiska området. Och denna traktan efter positiva insatser i mänsklighetens frigörelsearbete, parad med förvisningen om sammanslutningens nödvändighet för att med kraft kunna arbeta för målet, för oemotståndligt ungdomen af en viss åskådning tillsammans för gemensamt arbete.

På sin höjd skulle denna konfessionslösa ungdomsrörelse ha sin betydelse i att samla ungdomen mellan skolåldern och 18-årsåldern, för att bygga vidare på den grund folkskolan lagt för uppfostran. Men af den äldre ungdomen få vi ej begära detta.

Hvad åter den religiösa ungdomsrörelsen angår, är nog äfven den från början misslyckad, enär prästerna fullständigt lagt den under sitt välde. Och en radikal ungdom — hvilket all upplyst ungdom måste bli — ställer icke, äfven om den besjålas af religiösa känslor, sina krafter till mörkmännens, prästerskapets tjänst.

1905.

Nykterhetsrörelsens ungdomsföreningar ha ju ett preciserat mål, ett mål så stort och härligt som något annat, alkoholens bekämpande. Men äfven här kommer frågan, om ej ungdomen inom nykterhetslägret gjorde en större insats för såväl sitt speciella mål som det mänskliga framåtskridandet i allmänhet, om den, i stället för att afsöndra sig från all icke absolutistisk ungdom, går med i den ungdomsrörelse, hvilken måhända gör lika stora insatser i nykterhetsarbetet, i arbetarungdomens. Sant är, att inom vår ungdomsrörelse rymmes mycken ungdom tillhörande nykterhetspartierna, men visst är, att om dessa många små, speciella nykterhetsklubbar, slöto sig till oss skulle det gemensamma arbetet gifva större resultat än det splittrade. En sådan anslutning bör kunna ske så mycket lättare, som arbetarungdomen med säkerhet bildar majoritet inom dessa klubbar, hvadan deras sträfvan blir analog med vår.

Komma vi så slutligen till behandlingen af den ungdomsrörelse, hvars uppgifter vi här vilja klargöra, arbetarungdomens: **den socialdemokratiska ungdomsrörelsen.**

Det stora målet

som för denna rörelse hägrar i fjärran, och för hvilket all vår sträfvan, all vår praktiska dagliga kamp bereder väg, är det för hela den internationella socialdemokratin gemensamma: *det nuvarande privatkapitalistiska samhällets, med dess orättvisor och ofrihet, omdaning till ett rättvisare och friare socialdemokratiskt.* Det socialdemokratiska samhället är det Kanaans land till hvilket vi längta och sträfva. Och denna ädla sträfvan bör kunna samla allt ungt och dådkraftigt.

Enrico Ferri, den kände italienske professorn och socialdemokraten, yttrar i sin bok: »Socialism och modern vetenskap»:

»Ett konservativt tänkesätt hos en ung man är antingen tecken på lycksökeri eller på psykisk svaghet.

Han är i regel en person som fruktar att mista det behagliga dagdrifvarelifvet hvartill han är född eller att förlora den goda mat, som han så bekvämt finner i den för de rättroende städe fulla köttgrytan. — Om sådana personer icke är mikrocephaler (d. v. s. hafva en alltför liten hufvudskål) så hafva de förvisso ett allt för litet hjärta.

Därför väcker det medlidande se dessa unga gubbar antaga en högdragen och nästan nedlåtande min gent emot socialister, som emot deras egoism kunna uppställa sin oegennyttiga altruisms hela öfverlägsenhet.»

Inseende det sanna häri, hoppas vi kunna samla all den andligt friska ungdomen i vår tid, all den ungdom, som icke för egna små personliga intressen kväfver sin radikalism, för att få en plats vid det

beständes köttgrytor, all den ungdom, som förmår att tänka själf och icke dömer socialdemokratien efter enbart de förvrängda framställningar dess vedersakare ha att ge, samla den för den socialdemokratiska radikalism, hvars yttersta mål är ett samhälle, öfver hvars inkörsport kan skrivas devisen: frihet, jämlikhet och broderskap. Utrymmet tillåter oss icke att orda om de teorier på hvilka socialdemokratien bygger sin samhällslära, utan vi hänvisa dem som vilja lära känna dessa till den rikliga fond socialdemokratisk litteratur som finnes att tillgå. Här nöja vi oss med en maning till de unga att se sig omkring, beskåda det bestående och döma, om det är rättvist, att ett litet fåtal skall hafva massornas väl och ve i sina händer, denna massa, som frambringar alla samhällets rikedomar, men som dock för en tillvaro, full af bekymmer, under det »herrarna», d. v. s. ägarna till produktionsmedlen, lefva kräsliga, utan arbete. Må den unge mannen eller kvinnan betrakta detta sakförhållande, eller rättare missförhållande, och sedan med handen på hjärtat afgöra om icke hans eller hennes plats är hos dem, som vilja befria folket ur detta *ekonomiska* förtryck, genom att kämpa för socialdemokratins fordran på *produktionsmedlens socialisering*, jordens, grufvornas, skogarnas, bergverkens, fabrikenas och andra produktionsmedels förvandling till samhällets, hela folkets egendom, att gemensamt brukas och njutas.

Men det är icke blott ur det ekonomiska förtrycket socialdemokratien vill befria folket, utan äfven den andliga ofriheten skall den häfva. *Emile Zola* skriver i en af sina artiklar:

»Det har funnits tider, då politisk och religiös fanatism hindrade allt framåtskridande, sökte att uttränga vetenskapen och brände vetenskapsmännen på bål. Vi ha visserligen hunnit från detta. Men ännu i dag lyses Tolstoi i bann af den romerska kyrkan. Den bannlyste mig före honom, och så gick det med protestanter och katoliker, Darwin, Huxley, Renan och de flesta förkunnare af morgondagens sanningar. Ja, jag har hört direkt från framstående amerikanska professorer, att i de flesta af de amerikanska universiteten våga de icke uttala sin verkliga öfvertygelse i religiösa, politiska eller ekonomiska spörsmål, därför att detta skulle medföra deras afskedande. Det är akkurat likadant i England och Tyskland. Och i Frankrike blef en af vår tids genier, Jean Jaurès, nyligen nekad att föreläsa om socialismen i Collège de France. Amerikanarnas egen berömde Henry George, om jag icke misstager mig, dog i fattigdom, sedan hans eget folk pekade finger åt honom hela hans lefnad, och den store tyske aposteln, Liebknecht, lefde i landsflykt en stor del af sitt lif, förjagad ur Tyskland, liksom Victor Hugo jagades ur Frankrike.»

Vi tillägga, att i våra dagars Sverge får man bevittna hurusom en frisinnad professor på det hänsynslösaste förföljes af det beståendes försvarare, hur en akademisk lärare af en folkfientlig biskop drifves från universitetet, därför att han kämpar för de små och vill rättvisa åt dem.

Mot detta vilja vi reagera.

Men icke blott i denna direkta form träder det andliga förtrycket fram. Ett utslitande arbete, en oskäligt lång arbetstid, en bristfällig folkundervisning, prästerskapets makt, äro omständigheter som indirekt hämma folkets, den stora massans andliga frigörelse.

Vi ha dock, trots allt, hunnit dit hän, att det är oss möjligt att redan nu i afsevärd mån själfva afhjälpa hvad samhället försummar och de styrande hämmar. Arbetarnas fackliga, kooperativa och politiska organiserande och den växande törsten efter vetande ha öppnat möjligheter i detta afseende. Och ungdomsrörelsens viktigaste moment och största uppgift är att samla ungdomen, för att smida det mäktiga vapen i vår kamp, som heter:

bildning och vetande.

Kunskap är makt! Sanningen af denna sentens skola vi lära ungdomen förstå. Det är därför våra klubbar å sina möten debattera flagens brännande frågor och bereda sina medlemmar tillfällen att afhöra föreläsningar i skilda ämnen. Det är därför vi skapa läse- och studiecirklar, där tidens ekonomiska, politiska, vetenskapliga och litterära spörsmål studeras. Det är därför som ungdomsklubbarna öppna möjligheter för folkets barn att ösa ur vetandets heliga brunnar, dricka bildningens klara vatten, skärpa omdömesförmågan och samla skatter i sin andliga förråds-kammare.

I den mån allt flera fylka sig kring denna vår uppgift rycka vi framåt mot den dag, då arbetarklassens öfverlägsenhet på det andliga området parad med dess makt på de ekonomiska och politiska områdena spränger de fördämningar, som utestänger den från dess rättvisa inflytande i samhället. Och skam då åt dem, som gått slöa och likgiltiga, men icke skämmas för att njuta frukterna af det de andra skapat.

Kampen mot militarismen

intager en framskjuten plats inom den socialdemokratiska ungdomsrörelsen. Vi unga äro de, som hårdast få känna trycket af det militära oket. Från oss röfvar denna institution den bästa tiden af vår ungdom. Just vid den ålder, då lifvet ter sig ljusast, då vi hunnit förbi lärlingsåren och stå redo att skapa oss en framtid, kommer militarismen och rycker oss bort, grusar våra förhoppningar och förstör våra ljusa fram-

tidsplaner. På detta sätt röfvas tusentals unga män från sitt produktiva och samhällsnyttiga arbete, och mången moder, hvars enda stöd den värnpliktige sonen måhända var, beröfvas detta sitt stöd, och för den unge mannen själf följer oftast månader af arbetslöshet, ty hans plats måste ersättas med en annan, när han far till heden. Den orättvisa, som på detta vis förstör de unga människans arbetsmöjligheter, är så påtaglig, att icke ens våra rabiata militaristtidningar finna skäl att tiga därmed. Så exempelvis uttryckte Stockholms Dagblad för någon tid sedan — förmodligen med tanke på den ökade öfningstiden — sitt beklagande af, att de unga män som exercera årets sex månader under de öfriga sex ofta få lida arbetslöshetens hela bitterhet. Det var ett uttalande, som skulle göra hvarje antimilitarists hjärta godt, om icke militärvurmen genast hade trädt fram och som botemedel för det onda förordat, att de unga männen måtte exercera — alla tolf månaderna. Och det är dithän det går. Härordningen af 1901 bär den mest vidsträckt öfningstid som konsekvens. Ännu större slöseri med vår ungdoms arbetskraft skall komma, om icke ofoget stäffas.

Icke nog med detta bortslösande af arbetskraft. Underhållet af militarismen kostar kolossala summor. Redan är vår försvarsbudget uppe vid 82 millioner kr. Och den dag då den slutar på 100 millioner torde ej ligga långt fjärran. Och hvem är det som får betala dessa oerhörda summor? Jo, de som lämna den största kontingenten lefvande kraft, *arbetarnas och småböndernas stora fjertal*. Det är från dem man pressar ut underhållet åt militarismen, det är deras genom slit och släp surt förvärfvade slantar, som i en jämn, lysande ström rullar ner i militarismens omätliga gap. Vi kalla detta utpressning, i dagligt tal heter det indirekta skatter, tullar etc. Hur militarismen slukar ständigt växande summor framgår af en sammanställning af siffror från olika årtal. År 1893 kostade militarismen i Sverge 32,663,500 kr. Tio år senare, eller 1903, hade denna summa växt till 81,649,900 kr., d. v. s. på tio år hade militärutgifterna ökats med 48,986,400 kr., eller i genomsnitt 5 millioner om året. Betraktar man samtidigt hvad som utgår till ett långt viktigare ändamål, folkets uppfostran, så träder vansinnet i detta slöseri ännu bjärtare fram. Under det vi offra nära 82 millioner på militarismen upptager statsbudgeten endast 18 millioner på skolornas och kyrkans hufvudtitel. D. v. s. man offerar 4½ gång mera på militarismen än på folkets uppfostran. Det är siffror som föra ett vältaligt språk!

Och trots allt som offeras är vårt försvar icke mera betryggande, än att en militär auktoritet under unionskonfliktens mest brännande skede kunde, utan att bli motsagd med annat än chauvinistiska utgjtelser, träda fram och förklara, att vi icke vore vuxna ett anfallskrig mot Norge.

Hur skola vi då kunna reda oss om det gäller någon af stormakterna, om det skulle uppstå konflikt med dem? Svaret blir: vi skulle stå oss slätt, vårt försvar är odugligt att försvara landet. Och hvem vet. Kanske är det icke heller dess uppgift. Det ligger ju nära till hands att antaga, att de maktägande tro sig i militären ha ett mäktigt vapen mot »den inre fienden», den för rättvisa och bröd kämpande arbetarklassen. Denna senare förhoppning skall dock ungdomen veta, att med sin agitation bringa på skam.

Det är, stödd på de synpunkter vi här framhållit, jämte den anda af internationell samhörighet med våra bröder i andra länder, som socialdemokratiska ungdomsförbundet intagit sin ståndpunkt till militarismen, i följande resolution:

»Förbundet skall bedriva en kraftig antimilitaristisk agitation, gående ut på att i landet skapa en stämning *mot* militärutgifterna och *för* att dessa medel i stället må komma det mindre jordbruket, folkupplysningen och arbetarpensioneringen till godo.»

Det är en radikal och klar ståndpunkt, som bör kunna samla all ungdom, som ej är insöfd i chauvinistiska drömmier, utan klart och tydligt ser hvarthän det bär, om icke folket, genomsyrat af den antimilitaristiska uppfattningen, reser sig till protest, skakar af sig oket, röjer undan hindret för kulturens välsignelser. Det är ungdomen som skall gå i breschen i denna kamp, det är ungdomen som skall förverkliga de stolta och sanna ord, hvarmed Valkaert afslöt senaste internationella ungdomskongressen:

»Den dag, då ungdomen i alla land står organiserad i socialismens leder, må bourgeoisin gärna förklara krig. Arbetarna skola då dekretera freden.»

Arbetarna och ungdomen kunna och skola dekretera freden, den dag ungdomen i tillräcklig mängd slutit sig kring socialdemokratiens röda banér. Vi äro redan en makt, hvilket vi under unionskonflikten visat. Ty vi konstatera med stolthet utan öfverdrift, att den socialdemokratiska ungdomens agitation mot kriget i afsevärd mån bidragit till den fredsstämning, som gjorde sig gällande hos allmogen öfver hela landet och gent emot hvilken krigsfantasterierna föllo till föga. Detta ha vi kunnat, trots att vi ännu räkna blott 10,000 ungdomar inom våra klubbar. Hvad skola vi icke då förmå när all tänkande ungdom slutit sig till oss! Och ungdomen skall komma!

Äfven

mot alkoholen

kämpa vi med särskild kraft. Ty vi inse att rusdrycksbruket förslöar och förnedrar människan och därför vilja vi draga ungdomen bort från

de tvifvelaktiga nöjen och njutningar som alkoholbruket skänker. Det har mera än en gång besannats, att den nyktre arbetaren icke låter sig kufva så lätt som den druckne, hvilket är helt naturligt, då den förre är herre öfver sig själf, under det den senare är en slaf under sin last. Det hör heller icke till ovanligheterna att arbetsgifvarna söka draga bort sina underlydande från solidariteten med sina kamrater med bränvinsflaskan som lockbete. Särskildt under organiserandet af Skånes landtarbetare ha vi sett otaliga bevis på hurusom bondpatronerna trott sig kunna köpa arbetarnes själfständighet för en sup. Detta ådagalägger tydligt hvilket värde arbetsgifvarna sätta på alkoholbruket, som medel att hålla arbetarna nere i mörker och förtryck. Men lika säkert som den relativt nyktre med större vakenhet och resultatrikare allvar ägnar sig åt kampen för ett härligt mål, skall umgänget inom ungdomsklubbar, sökandet efter vetande och bildning, förfina ungdomen och lära den inse det föraktliga läge, hvori alkoholen förmår störta en människa. I kampen mot alkoholismen räkna vi naturligtvis särskildt på anslutning från den absolutistiska ungdomen.

Välj nu din ståndpunkt

unge man eller kvinna. Vi ha här sökt att i breda drag angifva den socialdemokratiska ungdomsrörelsens stora uppgifter; den mängd detaljuppgifter som ständigt yppar sig må du lära känna *inom* rörelsen. Vi tro oss här ha framhållit tillräckligt för att du däraf må bilda dig en mening, afgöra om din plats är utom eller inom vår rörelse.

Anser du det rättvist, att den stora massan af folket, trots trägen id och rastlös sträfvan, skall lefva i ekonomiskt betryck, mången gång i saknad af det för uppehållet nödvändigaste, under det ett litet fåtal vältrar sig i lyx och öfverflöd, utan arbete? Anser du detta rättvist, då står du utom vår rörelse.

Anser du att bildningen och vetandet skola vara ett privilegium för det panningdryga fåtalet och folkets barn skola utestängas från möjligheterna att andligen förkofra sig? Anser du det rättvist att man kläfbinder den fria tanken och förföljer dem som ej låta binda sig, utan tänka fritt, då är din plats utanför våra leder.

Älskar du att se, hur militarismen ruinerar landet, förstör de unga människans framtid och suger mærg och must ur folket, då har du ingen uppgift att fylla bland den socialdemokratiska ungdomen.

Älskar du se folket vältra sig i rusdryckernas dypöl, förråadt och förtryckt, då bör du helle ta rättarplats hos en bondpatron i de mörkaste delarna af landet än ställa dig i våra leder.

Men, anser du det nuvarande systemet orättvist, vill du att alla skola arbeta och alla njuta frukterna af sin sträfvan, har socialdemokratins härliga evangelium förmått röra ditt hjärtas strängar, *då är din plats bland oss.*

Längtar du efter vetande och bildning, vill du hjälpa dina medmänniskor fram till större förfining och större makt genom ökade kunskaper, vågar du slå ett slag för tankefriheten, *då bör du sälla dig till den socialdemokratiska ungdomen.*

Har du insett militarismens förbannelse för land och folk, har du nånsin tjusats af de härliga budskapen om människornas förbrödning och nationernas fredliga samarbete, och vill du vara med att röja vägen för denna förbrödning och för freden, *då kommer du till oss.*

Vill du kämpa för nykterheten. Vill du befria de stackare som äro slafvar under alkoholen ur deras slafveri, vill du vara med om att fostra ett nyktert och kraftigt släkte, *då blir du medlem i någon af våra klubbar.*

I korthet: vill du framåtskridande å alla områden, vill du frihet och rättvisa, då ansluter du dig till den socialdemokratiska ungdomsrörelsen.

* * *

..... socialdemokratiska ungdomsklubb
sammanträder

*

Å platser där ingen klubb finnes torde intresserade hänvända sig till: **Socialdemokratiska ungdomsförbundet**, adr. Malmö, som utsänder talare och föranstaltar möten.

